Utkast till Vänsterpartiets yrkande MRP 2019

Även i år erbjöds vi att närvara under budgetberedningens överläggningar, såväl under våren som nu efter sommarpausen. Det har varit mycket värdefullt. I gengäld förväntas Vänsterpartiet på samma sätt som kommunledningen och andra partier i opposition att i ett tidigt skede lämna ifrån oss synpunkter.

Kommunens omvärldsanalys, nämndernas skriftliga dokumentationer, nämndernas presentationer vid träffar med budgetberedningen, ekonomistabens sammanfattningar av utgångsläget och den tillkommande informationen har gjort det möjligt för mig att förmedla en tillräckligt bra bild över nuläget för medlemmarna i Vänsterpartiet.

Jag har fått uppdraget att sammanfatta vår inställning ”nu”. Vi förbehåller oss möjligheten att kunna ändra och komplettera innan beredningen i kommunstyrelsen 2018-10-31.

När vi blickar tillbaka på budgetarbetet under alla år av denna mandatperiod, kan vi inte komma ifrån att kommunens ekonomiska läge idag är mera pressat än vid något tidigare tillfälle. Detta gäller i första hand nämndernas läge såsom det kommer till uttryck i delårsrapporten per augusti, där helårsprognosen pekar på stora underskott. Det avser också nämndernas äskanden för kommande år som inte alls kan tillgodoses av centrala ramanvisningar. Slutligen, mer än något år tidigare, är behovet att finansiera investeringar i nya kommunala lokaler, även att ordna ombyggnad och tillbyggnad i befintliga lokaler enormt stort.

Antalet kommuninvånare ökar nu i en takt som vi inte är vana med. Befolkningstillväxten välkomnar vi, men den medför också behovet att täcka kostnaden för nödvändiga utökningar i kärnverksamheter, för de minsta, för våra ungdomar, för våra äldre, för den som måste anlita omsorgen.

Statliga ändringar i regelverket följs inte alltid åt av statliga bidrag. Men lagstiftningen påverkar våra verksamheter. Tillsynen och kontrollen sker regelbundet och vi vet att vitesföreläggande och bötesbelopp kan drabba hårt. Vi borde inte blunda och tro att det inte kan drabba oss.

För oss är det inte ett mantra: ”Vi litar på våra nämnder”. Det är ansvarsfullt att sätta sin tillit till nämndernas vilja att visa ansvar.

Avvägningar behöver göras, gapet mellan tillgånger och kostnader måste hanteras. Det kan ske genom en förstärkning av våra intäkter, men det behövs också ytterligare press på våra nämnder att bearbeta underskott i sin verksamhet.

Därför kommer vi att yrka att kommunfullmäktige skall notera anmälda resursbehov utöver ramen. Beskrivningar av verksamheten och av tänkbara åtgärder måste studeras av alla politiker som deltar i omröstningar kring mål- och resursplanen. Det finns även tydliga konsekvensbeskrivningar och tunga yttranden från fackliga företrädare.

Men vi ser också att det inte finns förutsättningar att finansiera nämndernas äskanden fullt ut.

Därför blir vår slutsats:

Kultur- och fritidsnämnden enligt äskandet **1,01 mkr**

Barn- och utbildningsnämnden - 80 % av äskandet **24,0 mkr**

Socialnämnden – 80 % av äskandet **30,0 mkr**

Detta innebär att vi föreslår tillägg till driftsbudgeten motsvarande ett belopp på 55 mkr.

Här en sammanfattning hur vi ser på dessa tre nämnders situation;

Kultur- och fritid

Det handlar om beloppet ”1010” tkr – under rubriken ”Ökade hyres- och driftskostnader” med motiveringen ”*Fastighetsinvesteringar* och *Tillkommande verksamheter*’.’

Uppfattar inga punkter där minskningen av önskade förstärkning ligger på handen, varför vi yrkar bifall till hela äskandet.

Fotbollens hus och **Ishall** är redan beräknade utifrån senare start och därmed senare hyreshöjning.

Hallevibadet - åtminstone under 2019 är det högre kostnader pga tillfällig kommunal drift.

Barn- och utbildningsnämnden

Budgetäskande om 29,4 mkr för ökade kostnader, uppdelade på fyra punkter:

Ökade hyreskostnader 2019 **5 030 tkr**
Ökade hyreskostnader avser främst Hönan (Belfragegatan), Mulltorp skola och förskola samt Fridhems förskola.

Det ankommer på ekonomistaben efter avstämning med SBN att bedöma om dessa ökningar är korrekt beräknade med tanke på att höjda hyror inte infaller för hela året utan först en bit in på 2019.

Ökade kostnader Framtida kök samt ekologisk mat **7 064 tkr**

Framtida kök 6 514 tkr, ekologisk mat 550 tkr.

Kommunfullmäktige har fattat beslutet om Framtida kök, där borde det framgå av beslutet hur finansieringen var tänkt under denna längre övergångsperiod med anpassningar och ombyggnad.

När det gäller ökade belopp på fakturorna, så borde någon från kommunledningen lösa denna ”konflikt” mellan två nämnder.

Tillfälliga lokallösningar **2 480 tkr**
Tillfälliga lokallösningar Belfragegatan Vänerparken, moduler Brålanda och Tärnan.
Dessa moduler behövs uppenbarligen under ombyggnadstiden, jag uppfattar att kostnaden inte kan läggas på nämnden, i annat fall måste nämnden skära ner på den pedagogiska verksamheten.

Fler barn och elever i verksamheten **14 861 tkr**
Vår uppfattning är densamma som vid MRP under alla de sista åren – visar verkligheten att prognosen var rätt, så är det detta belopp som redan nu måste försäkras nämnden. Blir utfallet mindre antal tillkommande, så reduceras beloppet motsvarande minskningen.

Nämndens konsekvensbeskrivningar är talande och vi vill verka för ramökning åtminstone motsvarande 80% av framställningen, 24 mkr.

Socialnämnden

Budgetäskande om 36,5 mkr för ökade kostnader, uppdelade på mer än ett dussin punkter. Det finns flera dokument som visar att nämnden har pågående arbete för att minska underskottet under 2018 och för att anpassa verksamheten till ekonomiska ramar under de kommande åren. Därför har det kunnat ske en nedtrappning av äskandet från 52,5 mkr i april med 16 mkr.

Förvaltningen presenterade för nämnden en lista med 14 punkter som tillsammans skulle leda till en besparing motsvarande 58,2 mkr. 2019 skulle dessa åtgärder dock inte få denna helårseffekt.

För samtliga punkter finns tydliga verksamhetsbeskrivningar och konsekvensbeskrivningar. Förvaltningen har även presenterat riskbedömningar och handlingsplaner, en sammanställning som visar allvarliga risker för de berörda och även för personalen.

Nämnden har inte tagit ställning till denna katalog som har tagits fram av förvaltningen. Det återstår för nämnden att göra när kommunfullmäktige har beslutat om anslag för olika enheter.

Vänsterpartiet vill verka för ramökning åtminstone motsvarande 80% av framställningen, 30 mkr.

Investeringar

Budgetberedningen har kommit fram till en slutsats som delas av alla: Det behövs en bättre tydlighet och kontroll över alla objekt som hanteras under diverse rubriker. Överskott från ej genomfört arbete under 2018 förs över till år 1 i den kommande tre-års-perioden. I vissa fall betyder det att anslag för 2019 borde föras över redan nu till 2020, andra objekt däremot kan hantera överskottet. Allehanda faktorer omintetgör planeringen: överklaganden, fördröjningar i bygglovsprocessen, bristande kapacitet med mera omkullkastar tidsramarna.

Ekonomistaben redovisar en talande statistik över stora skillnader mellan planerade investeringsvolymer vid tidpunkten för budgetbeslutet och det verkliga utfallet 18 månader senare när bokslutet görs. Därmed begränsas förskräckelsen som annars uppstår när vi endast betraktar investeringsförslaget för 2019 och för perioden 2019-2021.

Med utgångspunkt i alla förändringar gjorde vi en egen sammanställning över objekt som föreslås utgå eller skjutas framåt.

Här finns framförallt på området förskolor och skolor några objekt där vi är mycket tveksamma till tanken att inte arbeta enligt tidigare beslut. Om vi i slutändan har ändringsyrkanden, kan vi just nu inte bedöma.

Det fanns tveksamhet om det behövdes ett sammanträde för beredningen den 25 september. Vi argumenterade för en sådan träff. Visserligen fördes intensiva samtal i beredningen såväl om detaljer som om helheten i ett kommande förslag. **Men allting halkade eftersom kommunledningens representanter inte hade förankrat arbetet i sina respektive partigrupper.**

Budgetberedningen har redan haft ett tankeutbyte kring eventuella förstärkningar av intäktssidan. Vi har samtalat kring förändringar av den kommunala skattesatsen. Vi vet att en höjning med en hel krona per intjänad hundralapp ger ett tillskott på cirka 70 mkr. Men vi har framförallt haft synpunkter på möjligheten att ”få tillfällig engångshjälp” från resultatutjämningsreserven (RUR).

Jag ser fram emot att få ta del av de andra partiernas och partigruppernas förslag och jag har uppdraget från vårt medlemsmöte att göra tydligt, att **Vänsterpartiet står berett att föra samtal för att hitta den kompromiss som gagnar Vänersborg bäst**. Vår beredskap nu är lika stor som den har varit 2015, 2016 och 2017. Tre år i rad har Vänsterpartiets synpunkter beaktats i förslagen som slutligen blev kommunfullmäktiges beslut.

Och här ett tillägg efter medlemsmötet: Även om vi upprepade gånger har framfört det tidigare, så ska det sägas en gång till, nej, vi kommer inte att rösta för förslaget om den sociala inkluderingspotten. Självfallet vill vi att det ägnas tid och tanke och att det ges förstärkta resurser att nå större jämlikhet. Bättre inkludering är förutsättningen, men då behövs ett annat koncept och en bättre planering med förankring från första början.

Lutz Rininsland

Vänsterpartiet 2018-10-02